

- **Kamil Cipra – varianta A**

František Kupka: Br. Cipra, in: Čs. legie ve Francii/Malířské dokumenty 1914 - 1918, Památník odboje, 1923

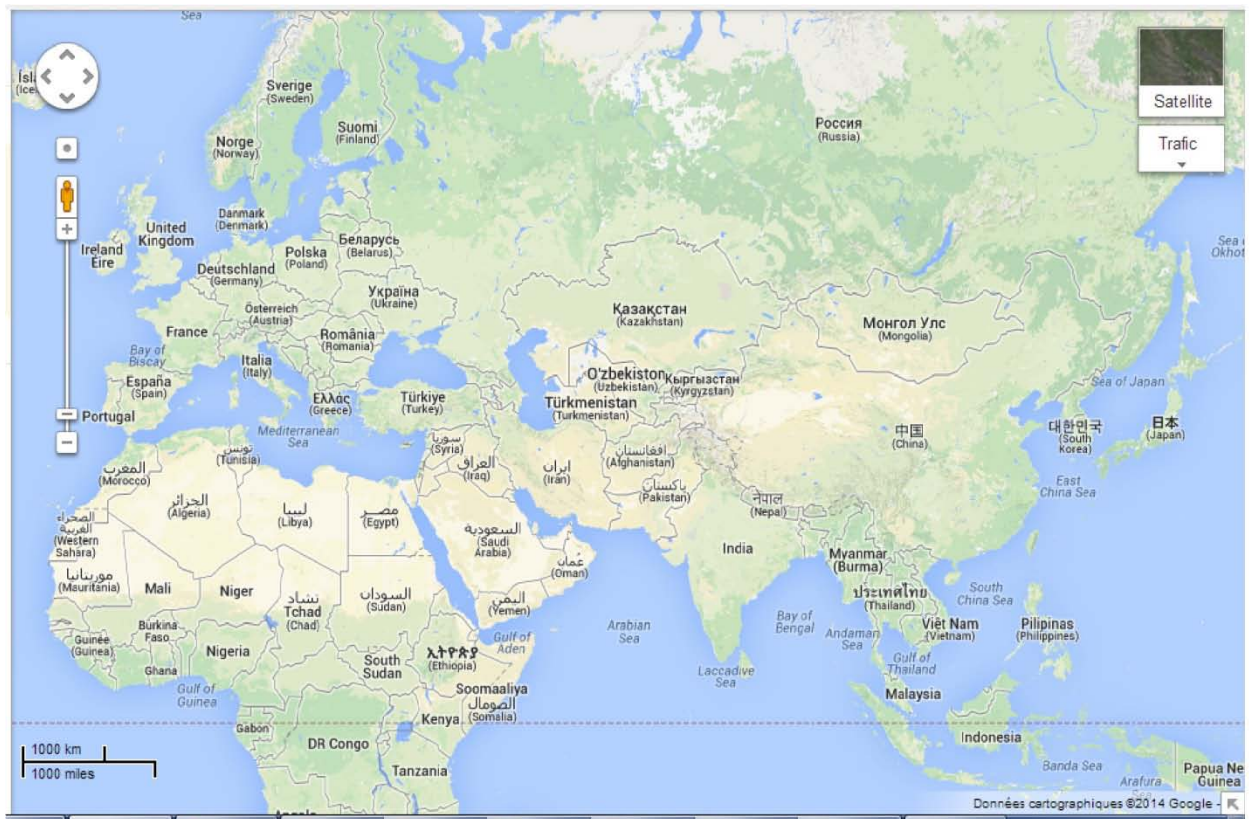
I. MLÁDÍ A 1. SVĚTOVÁ VÁLKA

1. Z Plzně přes Vladivostok a tuniskou Bizertu do československé armády ve Francii

a) Přečti si pozorně první část Ciprova medailonku a vyznač na přiložené mapě místa, kterými jako mladý voják rakousko-uherské armády a později jako legionář Kamil Cipra prošel. Jednotlivá data a místa zanes na časovou přímkou. Pro přesnější zeměpisnou informaci pracuj zároveň s atlasem světa.

Časová přímka:

1893 narozen
v Plzni

Zdroj: <https://maps.google.fr>

2. V československých legiích ve Francii

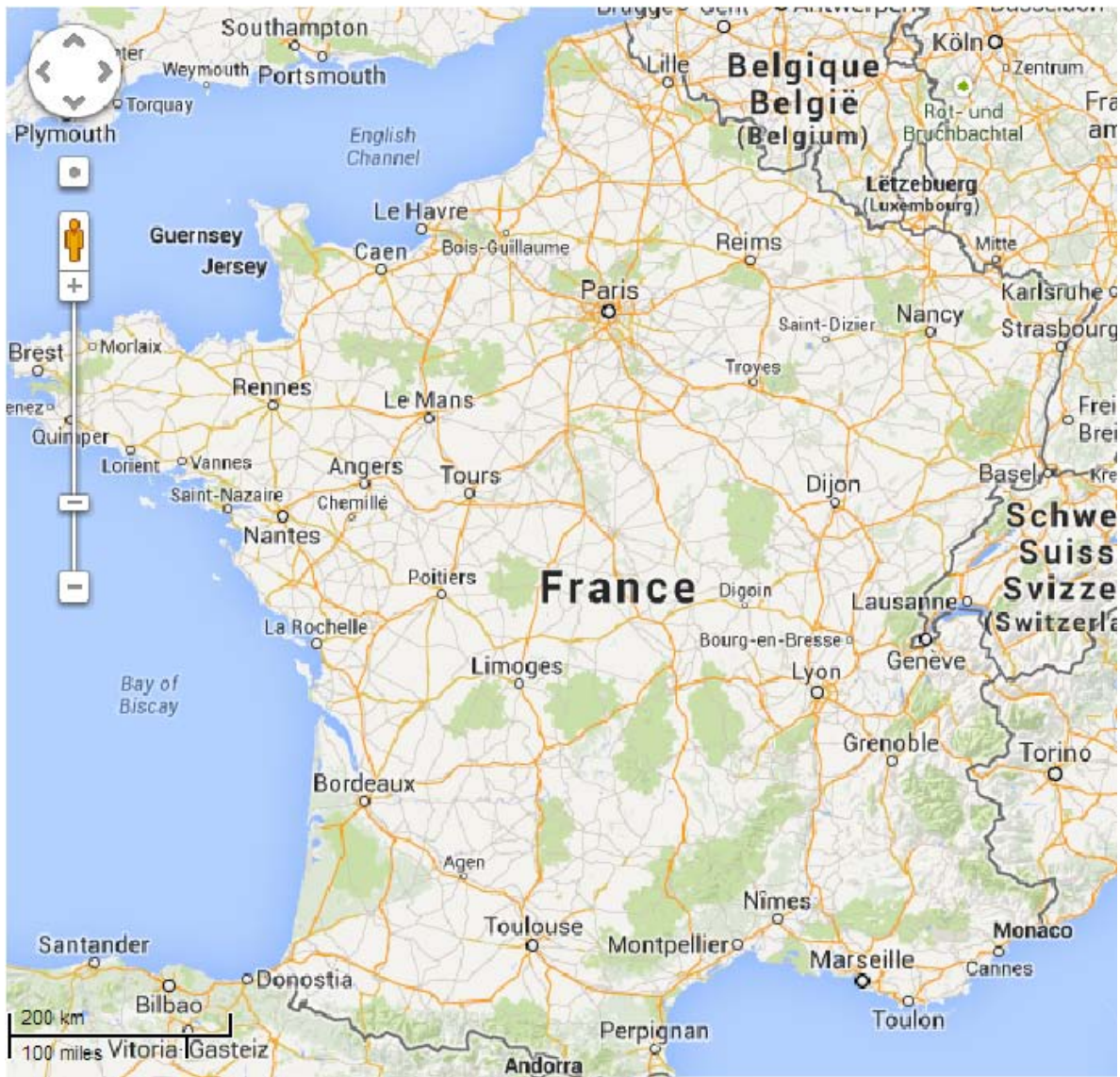
Samostatná československá armáda vznikla ve Francii díky několikaleté práci T. G. Masaryka, E. Beneše a M. R. Štefánika, hlavních vůdců čsl. zahraničního odboje.

Její existenci potvrdil francouzský prezident Raymond Poincaré dekretem, který vydal v prosinci roku 1917. Francouzská vláda nové československé vojáky vybavila do boje a zajistila jejich výcvik.

Kamil Cipra se v Cognaku přidal k tisícům československých dobrovolníků z celého světa. Nadšení Češi a Slováci, kteří chtěli bojovat za svoji samostatnost, sem přijeli z Ruska, Rumunska, Itálie a Srbska; ze Spojených států amerických se do Francie přepravilo 2 500 dobrovolníků. Několik jich přijelo i z Austrálie.

Ze dvou vytvořených československých pluků vznikla v květnu 1918 první samostatná československá brigáda, které velel Francouz - plukovník Philippe.

a) Najdi v zeměpisném atlasu města Cognac a Darney, zakresli je do přiložené mapy.

Zdroj: <https://maps.google.fr>

A) Československý dobrovolník ve Francii

Chrabrý „chlupáč“ česko-slovenského vojska, kresba Georges Scott, červen 1918

Převzato z knihy Československé legie ve Francii, První sborník francouzských legionářů k desátému výročí samostatnosti československé republiky, V Praze 1928, Nákladem „Kruhu francouzských legionářů“.

a) Všimni si popisu kresby. Proč myslíš, že se vojákům francouzské armády v této době říkalo „chlupáči“? Pracuj s internetem.

b) Prohlédni si pozorně obrázek a popiš vlastními slovy, jak byl voják vybaven do boje.

B) Příklad Příklad Československé střelecké brigády v Darney, 30. 6. 1918

Po ukončení vojenského výcviku v Cognacu a Jarnacu se českoslovenští legionáři přesunuli do Darney, aby zde před odchodem na frontu složili přísahu a přijali z rukou francouzského prezidenta R. Poincaré vojenský prapor. Jeho návrh dělal František Kupka a pro československou brigádu jej nechalo vyrobít město Paříž

a) Příklad Příklad vlajce

Text přísahy:

„My, vojáci revolučního vojska utvořeného daleko od hranic naší vlasti, (...) skládáme tuto slavnostní přísahu:

Ve jménu naší národní cti, (...), přísaháme, že bojovat budeme po boku svých spojenců proti všem našim nepřítelům do té doby, dokud naše země české i slovenské nesplynou v samostatný (...) stát československý, (...).

Jako věrní bojovníci, (...), slibujeme, (...), nikdy z boje neutíkat, (...), smrti se nelekati a za svobodu vlasti své vše, i život položit.

(...)

Tak přísaháme!”

Příklad Příklad vlajce. Kresba G. Scotta, původně otištěná 13. 7. 1918 ve fr. časopise Illustration, č. 3932; Foto se nachází ve sbírce VHÚ.

a 1) Proč vojáci v přísaze mluví o vojsku utvořeném „daleko od naší vlasti“?

a 2) Vysvětli vlastními slovy druhý odstavec přísahy.

Poznámka:

Autorem textu přísahy byl kapitán Otakar Husák, zástupce Československé národní rady, později generál a ministr obrany Československa (do roku 1921).

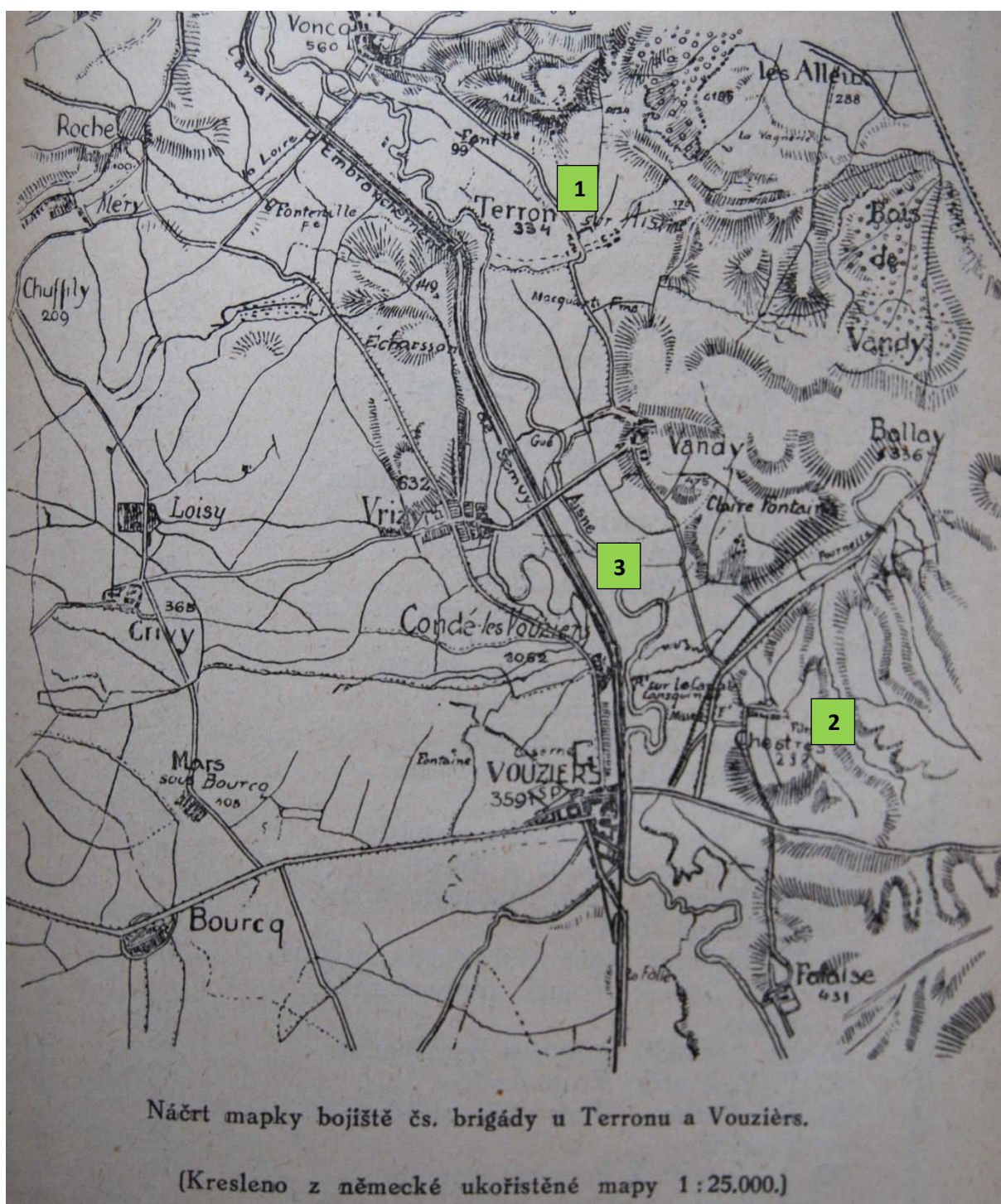
V Darney je dodnes československé muzeum, ve kterém se mj. nachází kopie vlajky, kterou prezident Poincaré předal československým legionářům. Toto muzeum vzniklo z francouzské iniciativy.

V roce 2002 byl 30. červen vyhlášen Dnem ozbrojených sil.

3. Kamil Cipra: voják a malíř na francouzské frontě v roce 1918

Pluky Československé střelecké brigády byly nejdříve poslány na klidnější část fronty do Alsaska. Později, v září 1918, byly nasazeny v Champagne, a v říjnu se pak zúčastnily velmi těžkých bojů u Terronu, Chestresu a Vouziers.

A) Mapa bojišť u Terronu a Vouziers

Převzato z knihy Československé legie ve Francii, První sborník francouzských legionářů k desátému výročí samostatnosti Československé republiky, V Praze 1928, Nákladem „Kruhu francouzských legionářů“.

B) Bojiště v obrazech K. Cipry

Kamil Cipra, společně s dalšími výtvarníky, např.: O. Gutfreundem, H. Němečkem, A. Longenem, vytvořili v roce 1918 řadu obrazů inspirovaných vlastní zkušeností z prožitých bojů na francouzské frontě. Z nich byla v roce 1923 sestavena a vydána kniha – důležitý historický dokument.

1

Kamil Cipra: Před Terronem

in: Čs. legie ve Francii/Malířské dokumenty 1914 - 1918, Památník odboje, 1923

2

Kamil Cipra: Kóta 153 Chestres, 24. 10. 1918

in: Čs. legie ve Francii/Malířské dokumenty 1914 - 1918, Památník odboje, 1923

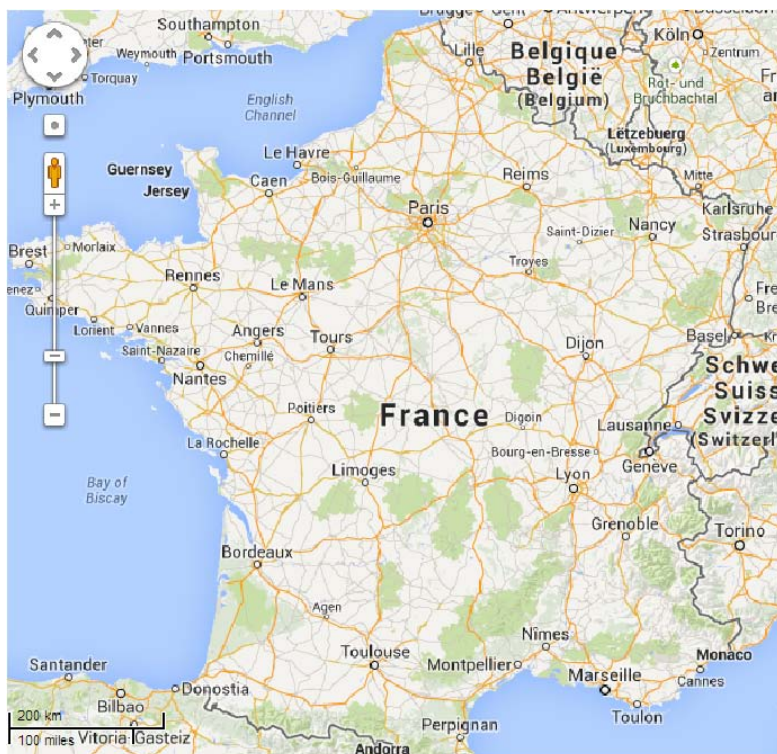

Kamil Cipra: Přechod přes Aisnu, 27. 10. 1918

in: Čs. legie ve Francii/Malířské dokumenty 1914 - 1918, Památník odboje, 1923

a) Prohlédni si zakreslenou mapku bojišť, podívej se na současnou mapu Francie a jednotlivá místa na ní najdi. Můžeš zakreslit do přiložené mapy.

Zdroj: <https://maps.google.fr>

b) Prohlédni si všechny Ciprovy obrazy, detailněji pak prostuduj „Kótu 153 – Chestres“. Vžij se do postavy jednoho z vojáků, které na obraze vidíš, a napiš několik vět o tom, na co asi v té chvíli myslí/myslíš. Připomeň si při tom, za co a s kým Čechoslováci tehdy v cizině bojovali.

Shrnutí:

Část Čechů a Slováků, především těch, kteří žili v zahraničí, se od samého začátku 1. světové války angažovala v boji proti Rakousku – Uhersku. Postupně se k těmto zahraničním Čechoslovákům přidávali ve velkém počtu i čsl. zajatci a přeběhlíci z rakousko – uherské armády. Ti všichni vytvořili základ pro budoucí samostatnou československou armádu – Československou střeleckou brigádu, vytvořenou oficiálně v červnu 1918 ve Francii. Samostatné Československo vzniklo 28. 10. 1918.

Českoslovenští legionáři za svoji touhu po svobodné a nezávislé zemi draze zaplatili. Jenom na zmíněné francouzské frontě, v bitvách u Terronu, Chestresu a Vouziers, tedy v bojích, které trvaly necelých 10 dnů, padlo 183 mužů, 69 bylo nezvěstných, 858 raněných, mnozí z nich těžce, s následky na celý život.¹

---

¹ Převzato z knihy Českoslovenští legionáři 1914-1920, K. Pichlík, B. Klípa, J. Zabloudivá, Mladá fronta Praha, 1996.

Poznámka:

Z historických záznamů víme, že Kamil Cipra byl v bitvě u Vouziers zraněn a byl pak vyznamenán válečným křížem. Lze tedy předpokládat, že se na této fotce z Hauvine (poblíž St. Pierre-à-Arne, kam byly zbytky vyčerpaných čsl. pluků na začátku listopadu staženy) také nachází.

Odevzdání prvních čs. válečných křížů Dr. Benešem v Hauviné.
Remise a Hauvine après la bataille de Vouziers et par le Dr. Beneš des premières croix de Guerre T. S.

Odevzdání prvních válečných křížů Dr. Benešem v Hauviné.

Převzato z knihy Československé legie ve Francii, První sborník francouzských legionářů k desátému výročí samostatnosti Československé republiky, v Praze 1928, Nákladem „Kruhu francouzských legionářů“.

II. PO VÁLCE

Závěrem:

4. Kamil Cipra: francouzský malíř mezi dvěma válkami

Kamil Cipra se hned po válce vrátil k tomu, co uměl a dělal nejradyji: k malbě a umělecké tvůrčí činnosti vůbec. O jeho osobním životě toho bohužel mnoho nevíme.

Zbývá nám tedy jen obdivovat jeho malířský talent, který ho ve své době proslavil nejdříve ve Francii a později i ve Velké Británii.

Většina jeho tvorby je v České republice úplně neznámá.

Poznámka:

Na jedné z mála dochovaných fotografií z Ciprova pozdějšího života jej vidíme jako malíře – vojáka československé armády během 2. světové války v Anglii, viz medailonek.

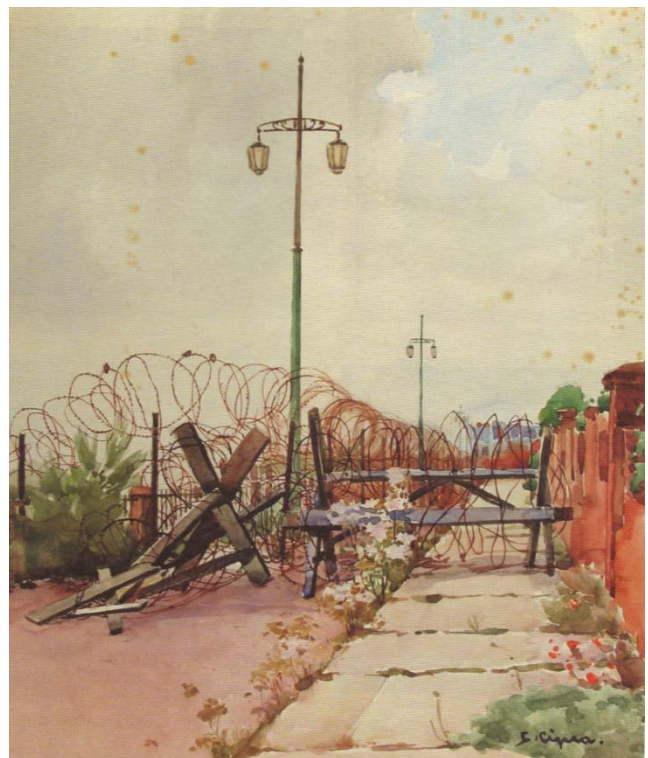
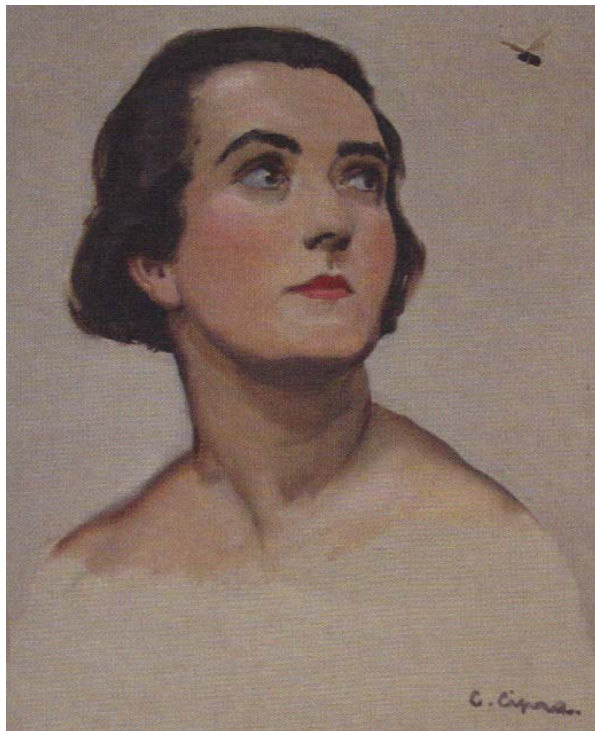
Zdroj: soukromá sbírka

a) Pročti si druhou část medailonku, aby sis připomněl, kdy a kde Kamil Cipra po válce tvořil a vystavoval.

b) Prohlédni si Ciprovy obrazy, nech se jedním inspirovat a namaluj podle něj svůj.

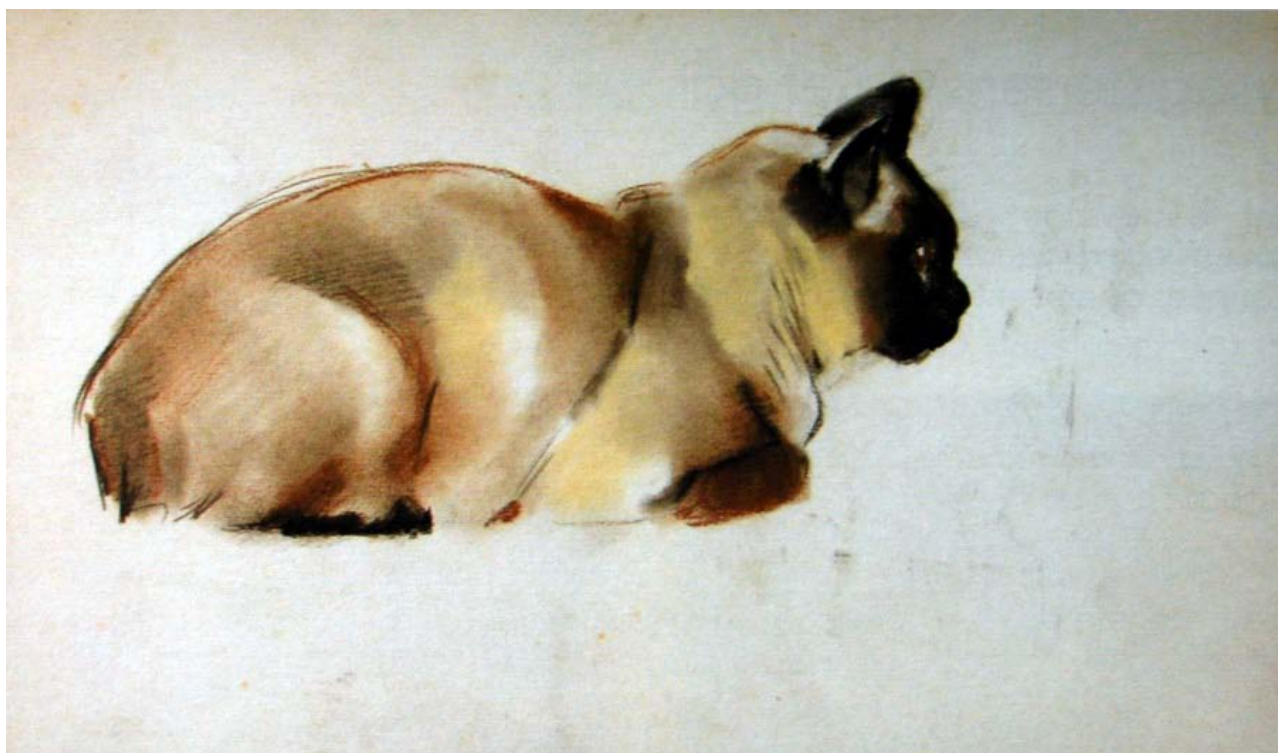
Venkovské stavení, akvarel, 1906, Západočeská galerie Plzeň

Poznámka:

Kamil Cipra patřil v roce 1930 mezi několik málo pařížských umělců, kteří měli volný přístup do Ménagerie v Jardin des Plantes (=malá zoo v pařížské Botanické zahradě, která existuje dodnes). Odtud zřejmě pochází kresby všech šelem.

Pokud není uvedeno jinak, všechny obrazy pocházejí ze soukromé sbírky.

© ČŠBH, o. s. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>
Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu Podpora vzdělávání v jazycích národních menšin a multikulturní výchovy v roce 2013.
Mediální partner: Český rozhlas – Radio Praha